

ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ

ΔΕΛΦΙΚΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΕΣ

(μονόπρακτο)

Ἔκδοση

« Πνευματική Κύπρος »

Λευκωσία 1969

ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ

ΔΕΛΦΙΚΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΕΣ

(μονόπρακτο)

Πρωτοτύπος στη «Φιλολόγικη Κύπρος», 1969.

*Έκδοση

«Πνευματική Κύπρος»

Λευκωσία 1969

ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ

ΔΕΛΦΙΚΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΕΣ

(μονόστιχο)

Πρωτοτυπώθηκε στη «Φιλολογική Κύπρο», 1969.

Εκδόση

«Πανεπιστημιακή Κύπρος»

Λευκωσία 1969

ΔΕΛΦΙΚΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΕΣ *

ΠΡΟΣΩΠΑ :

Νίκωνας

Γόλγος

Ἴερομνήμονας

Ἀρίστωνας

Χορὸς Ἀθλητῶν.

(Ἡ σκηνὴ μπροστὰ στὰ προπύλαια τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν)

Νίκωνας :

Γόλγε, μπροστὰ στὸ δελφικὸ μαντεῖο,
μὲ τὴν καρδιά πλημμυρισμένη δέος,
φτάσαμε πιά, τελειώνοντας τ' ἀνήφορο,
ποῦ ἀπ' τὸ λιμάνι μᾶς ὀδήγησε ἐδῶ πάνω.
Ἐλιές φυτρώνουν δῶθε-κεῖθε,
χωρὶς βοσκὸ κοπάδια τρέφονται τριγύρα
σὲ βοσκοτόπια πλούσια.
Καὶ τί οὐρανὸς γλαυκὸς καὶ πεντακάθαρος!
Ὁ Παρνασσὸς μιλά μὲ μουσικὲς πνοὲς
καθὼς τ' ἀγέρι ροβολᾷ ἀπ' ὀλόγυρα.

Γόλγος :

Νίκωνα. θλέπω ἢ κούραση τ' ἀνήφορου
μήτε τὴ σκέψη, μήτε τὴ λαλιά σου στέγνωσε.

Νίκωνας :

Τὸ θαῦμα δὲν κουράζει.
Κρατάει ἀκίνητη τὴ γλῶσσα πρὸς στιγμή
μὰ τὸ μυαλὸ γοργὰ τὴν κίνησή του βρίσκει
κι' ἀρχίζει νὰ ἐξυμνῇ τὸ θαῦμα.

Γόλγος :

Ἐμένα ὥστόσο τυραννάει ἡ ἀποστολή μας.

Νίκωνας :

Μὲ τὴν πρεσβεία τοῦ Ἀπόλλωνα, ποῦ νοιώθει
τοὺς καθαρούς μας λογισμούς,
θὰ πείσουμε νὰ μᾶς δεχτοῦνε οἱ ἀμφικτύονες.
Μερίδιο θὰ πληρώσουμε στὸ θησαυρὸ,

* Μεταδόθηκε ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου στὶς 11 Νοεμβρίου 1964
στὴ σειρά «Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς».

- τούς νόμους θά ὑπακούουμε καί θάμαστε
 ἐκτελεστές πιστοί τῶν ἀποφάσεων.
 Ἡ ψῆφος ὀλωνῶν ἰσόμετρα τιμᾶται ἐδῶ,
 εἴτε πολὺς λαὸς τὸν δίνει εἴτε λιγάρημος.
- Γόλγος :** Σωστά μιλάς· μὰ τάχατε συμφέροντα ἄλλων
 δὲ θά μποδίσουνε τὴν εἰσοδοχὴ μας;
- Νίκωνας :** Σὰν ἔμπορας ζυγίζεις καθετί.
- Γόλγος :** Τὸ ἐμπόριο θάση τῆς ζωῆς
 κι' ἂν δεύτερο ἔρχεται στὴν τάξη
 μὲ πρωτοκάθεδρη τῆ γεωργία.
- Νίκωνας :** Ὡστόσο κάποιες ὄρες ἐπιβάλλουνε στὴ
 σκέψη μας
 πετάγματα πιὸ πάνω ἀπ' τὴν πεζότητα
 τοῦ καθημερινοῦ τοῦ μόχθου.
 Τὴν ἀδελφότητα τιμῶ καὶ τὴν εἰρήνη
 καὶ τῶν ἀνθρώπων τὴ συνένωση.
 Χεροπιαστὰ κι' ἀδελφικά στὸ θίο σου
 πετυχαίνεις
 κι' ἐσὺ κι' ὁ διπλανὸς κι' ὁ μακρυνός.
 Ἡ ἀντιδικία κι' ἡ ἔχθρητα ἐμποδίζουν
 τὴν πρόοδο καὶ τὸν πλοῦτο
 καὶ τὴν ψυχὴ μαυρίζουν.
- Γόλγος :** Ἐχεις τὸ χάρισμα τοῦ λόγου καὶ μὲ πείθεις.
 Μὰ τὴ συνήθεια μου δὲ γονατᾶς.
 Ποιὸς εἶναι τοῦτος πρὸς τὸ μέρος μας
 ποὺ ὀδεύει;
- Νίκωνας :** Ἀπ' τὸ περπάτημα καὶ τὸν ἀγέρα
 κι' ἀπὸ τὴ φορεσιὰ θαρρῶ τὸν Ἱερομνήμονα
 κάποιας φυλῆς ἐκπρόσωπο.
- Ἱερομνήμονας :** Ποιανῆς φυλῆς ἑλληνικῆς θλαστοὶ εἶσαστε,
 ὦ ἐσεῖς προσκυνητές, μὲ τὴ ζωηρὴ θωριὰ
 τῆ λιοκαμένη, καὶ τὴν ἔκφραση
 μισῆ θαλασσινή, μισῆ μεσόγεια;
 Καὶ ποιά τοῦ θίου ἀνάγκη ἐδῶ σᾶς ὀδηγεῖ;
 Λαμπρὸς καιρὸς τριγύρα θασιλεύει
 καὶ τὴ συρροὴ πρωτάκουστη μετρῶ
 ποὺ δὲ θυμᾶμαι τόσα χρόνια.
- Νίκωνας :** Μὲ λένε Νίκωνα. Πατρίδα μου εἶναι τὸ
 Καρπάσι,
 οὐρὰ βοδιοῦ ἱεροῦ στῆς Κύπρου τ' ἀνατολικά.
 Δεξά-ζερβά τὸ περιθρέχει ἡ θάλασσα,
 λόφοι μικροὶ σὰν κεφαλάκια παιδικὰ τὸ
 διακοσμοῦν,
 κατάφυτοι μὲ πεῦκο καὶ σκινιὰ καὶ δάφνη.

Γόλγος : Ἐμένα λένε Γόλγο. Κατοικῶ στήν Σαλαμίνα,
τοῦ Τεύκρου κτίσμα.
Κτενίζουνε καράβια τοὺς γιαλοὺς της,
στάδια καὶ παλαιστρες πλημμυρίζουνε τὸ
κί' εἶναι κορώννα στὸ ἐμπόριο καὶ τὰ
χῶρο της
γράμματα
καὶ στήν κεραμική.

Ἱερομνήμονας : Εὐπρόσδεκτοι στὸν ὀμφαλὸ τῆς γῆς, ποὺ
λέγεται Δελφοί,
ἐδῶ ποὺ ἐξουσιάζει ὁ Ἀπόλλωνας, πηγὴ τοῦ
πνεύματος
καὶ τῆς ὑγείας καὶ τῶν τεχνῶν,
κί' ἐνώνει τοὺς πανέλληνες τριγύρα
στὸ γονικὸ τραπέζι ἀδέλφια μὲ ἴση δύναμη
στὸν ψῆφο.
Ἐδῶ ὁ Ἀπόλλωνας τῆ δράκαινα Πυθῶ,
ποὺ φύλαγε τὸ χῶρο ἐκπροσωπώντας τις
δυνάμεις
τοῦ Κάτω Κόσμου, τις κατώτερές μας καὶ τις
ἐνστικτώδεις,
ἐδῶ ὁ Ἀπόλλωνας τῆ νίκησε κί' ὑπόταξε στὸ
πνεῦμα,
στήν ἄρμονία καὶ στὴ χαρὰ τοῦ θίου τὴν ὕλη.
Μονάχα ὁ Ἑλληνας δὲ δύνεται
τὸ νόμο τῆς ἰσορροπίας παντοῦ στὴ γῆ νὰ
στήση

μνημεῖο αἰώνιο.
Συνεργασία ζητᾷ ὁ Ἀπόλλωνας, τὸ πνεῦμα,
μ' ὄλα
τὰ ξένα φύλα καὶ τ' ἀλλόδοξα κί' ἀλλό-
γλωσσα,
Ἐτρούσκους καὶ Ρωμαίους καὶ Σκύθες καὶ
Λυδοὺς καὶ Φρύγες.
Ἡ εἰρήνη ἔναι ἡ ὁμότροφη τῆς εὐνομίας
ὅπως λαλοῦνε οἱ ποιητές, ποὺ τοὺς ἐμπνέει
ὁ ἔφορος καὶ προστάτης τῶν Δελφῶν ὁ
Ἀπόλλωνας.
Ἐνωση κί' ἀδελφότητα κί' εἰρήνη τῶν λαῶν
τὸ δελφικὸ παγκόσμιο κέντρο κατεργάζεται
μὲ ἀγῶνες, συναντήσεις καὶ συνέδρια
ἀνάμιχτα θρησκευτικά, πολιτικά κί' ἀθλητικά
τὸ κάθε ποὺ ἐπιβάλλει ὁ θίος.
Εὐπρόσδεκτοι, λοιπόν, ἐδῶ εἴσαστε.

Νίκωνας : Ὅμοιαμε Ἱερομνήμονα, στὸ χῶρο τοῦτο
σκοπὸς ἱερὸς μᾶς φέρνει.
Κί' οἱ δυὸ πατέρες ἀθλητῶν στὰ Πύθια,

- στο ἐπάγγελμα ἔμποροι, κί' ὥστόσο κάποτε
στη νιότη
σὲ ἀγῶνες γυμνικούς τῆ νίκη κυνηγήσαμε
πλάι ὁ ἓνας τ' ἄλλου
κί' ἄς ἀναδείχτηκε ἄλλος νικητής.
- Ἱερομνήμονας:** ὦ Κύπριοι ἄντρες, χαίρομαι ν' ἀκούω
τὸ πόσο διατηρεῖται ἀκμαῖο τὸ σπέρμα σας
τ' ἀρκαδικό,
ἐνῶ σᾶς πολεμάει ὁ Πέρσης καὶ σᾶς
κατατρώγει
ἢ Ἀνατολὴ μὲ τρόπους ὑπουλοῦς
κί' ἀποπλανητικούς.
- Νίκωνας:** Γί' αὐτὸ τὸ λόγο οἱ πόλεις μᾶς ἐκλέξανε
ἀπ' τοὺς πανέλληνες ἀμφικτύονες νὰ
ζητήσουμε
ἀδελφικά νὰ δοῦν τὶς ἐθνικές μας δυσκολίες
κί' ἰσότημο δικαίωμα νὰ μᾶς δώσουν στὸ
συνέδριο.
- Γόλγος:** Περίοικοι στὸ μαντεῖο δὲν εἴμαστε,
μηδὲ συμφέροντα σὲ ἀγροὺς καὶ σὲ χρυσάφι
δὲν ἔχουμε στὸ δελφικὸ ταμεῖο.
Ἐπάρχει ὁ κίνδυνος στὸ χῶρο τῆς ψυχῆς.
Τὸ πνεῦμα τῆς Ἀσίας φανατικά κτυπᾷ στὶς
πύλες μας.
Ὡς πότε ἡ ἀντοχὴ μας θὰ τ' ἀντέξῃ τοῦτα
τὰ συνεχῆ κτυπήματα;
- Ἱερομνήμονας:** Δώδεκα φύλα τάζει ὁ νόμος κί' ἡ παράδοση
μὲ ψήφους δυὸ μονάχα τὸ καθένα, δίχως νὰ
μετρᾶμε
τὸ πόσοι κατοικοῦν τὶς πόλεις τους.
- Νίκωνας:** Τὰ ξέρουμε τὰ φύλα: οἱ Θεσσαλοὶ κί' οἱ
Βοιωτοὶ κί' οἱ Δωριεῖς, κί' οἱ Ἴωνες κί' οἱ
Μάγνητες κί' οἱ Δόλοπες κί' οἱ Περραθοί,
κί' οἱ Οἰταῖοι κί' οἱ Φωκιεῖς κί' οἱ Ἀχαιοὶ
κί' οἱ Μαλιεῖς
καὶ τέλος οἱ Λοκροὶ!
- Γόλγος:** Καὶ λείπουν οἱ Ἀρκάδες ποὺ μπορούσαν
καὶ τὰ δικά μας φύλα ν' ἀντιπροσωπεύουν.
- Ἱερομνήμονας:** Σωστὰ μιλάτε καὶ σὲ δυσκολία μὲ θάζετε
μιὰ ἀπάντηση νὰ δώσω ἀρνητική.
Ἀλλὰ γιατί στῶν Ἀχαιῶν τὸν ψήφο
οἱ πόλεις σας δὲ θέλουν νὰ ἐνταχθοῦν;
Στῆ δυσκολία μιὰ λύση ἔχει καὶ τούτη.
- Νίκωνας:** Στὴν Κύπρο κατοικοῦνε καὶ Δωριεῖς
κί' Ἀρκάδες κί' Ἴωνες.

- Και ποιά φυλή θά μᾶς δεχτῆ με τόσο θάρρος
ψηφῶν;
Ἡ Κύπρος εἶν' πολύκοσμο νησι με πάθη
κι' ἀντιζηλίες φρικτές.
- Ἱερομνήμονας :** Σᾶς συμβουλεύω φιλικὰ νὰ ρωτηθῆ ἡ Πυθία.
Ὁ Ἀπόλλωνας, τὸ πνεῦμα τῆς ἰσορροπίας,
τῆ λύση θά μᾶς δώση με χρησμό.
Τὸ λόγο του θά φέρω στὸ συνέδριο
καὶ θά ζητήσω μιὰ νέα ἀνακατάταξη.
Ἄς ἔλθῃ ὁ Γόλγος με τὸ τάξιμο νὰ δοῦμε
τὸν πρῶτο τῶν ἱερέων. Τρεῖς μέρες νήστεψε
ἡ Πυθία
κι' ἔχει λουστῆ στὴν Κασταλία τὴν κρήνη.
Εἶν' ἔτοιμη γιὰ τὶς θυσίες καὶ τοὺς χρησμούς
κι' αὐτὸ βοηθεῖ τὴν αἴτησή σας.
Φοβᾶμαι τὶς ἀναβολές, γιὰτ' εἶναι βαρυμένο
με θέματα πολλὰ τὸ φετεινὸ συνέδριο τῆς
ἀμφικτιονίας.
- Νίκωνας :** Θά περιμένω ἐδῶ κοιτάζοντας παρέκει
τῶν μουσικῶν τὶς δοκιμές γιὰ τὸν ἀγῶνα.
(Φεύγουν — Ἀκούονται οἱ αὐλοὶ κι' οἱ κιθάρες)
- Χορὸς Ἀθλητῶν :** (μπαίνοντας)
Δεκάχρονος ἱερὸς πόλεμος ποῦ κήρυξε
ἡ δελφικὴ ἀμφικτυονία
καὶ τὴν παράλια Κίρρα
νικῶντας τὴν ξεγύμνωσε ἀπὸ πλοῦτο
κι' ἀπὸ τὴν ἐξουσία τῶν χωραφιῶν
τὸν τόπο τάζοντας γιὰ βοσκοτόπι
στὰ δελφικὰ κοπάδια τὰ ἱερά
π' ἀγόραζαν γιὰ τὶς θυσίες
προσκυνητὲς δικοὶ μας κι' ἄλλοεθνεῖς.
- Νίκωνας :** Γιατὶ τοὺς νόμους παραβῆκανε τῆς
ἀμφικτυονίας
κι' οἱ ἱερομνήμονες τὸν πόλεμο κηρύξαν.
(Μουσικὴ αὐλῶν)
- Χορὸς Ἀθλητῶν :** Κι' ἀγῶνες μουσικοὺς καθιέρωσαν
γιορτάζοντας τὴ νίκη,
τιμῶντας τ' Ἀπολλώνιο πνεῦμα,
ποῦ στὸ ρυθμὸ ὑποτάζεται
καὶ στὴν τρανὴ ἄρμονία.
Ἄλλὰ σὲ λίγο τοῦ κορμιοῦ τὸ κάλλος
ἰσόμετρη με τ' Ἀπολλώνιο πνεῦμα
πῆρε τὴ θέση του στὰ Πύθια,
μ' ἀθλητικὰ ἀγωνίσματα κι' ἵπποδρομίες
τέλος τοῦ θέρους κάθε τέσσερις χρονιές.
- Νίκωνας :** Ἡ νίκη πνεύματος κι' ἡ νίκη τοῦ κορμιοῦ

ισόμετρα πηγαίνουν με τις νίκες του πολέμου
που σώζουνε την πόλη.
(Μουσική αυλών)

Χορός Ἀθλητῶν : Στεφάνι δάφνης εὐκοσμεῖ
τῶν νικητῶν τὴν κεφαλή.
Ἡ φήμη ἐξασφαλίζει κέρδος
ψυχῆς κι' ὀνόματος.
Γι' αὐτὸ βραβεῖο χρηματικὸ
ἢ ποὺ χρυσάφι νάχη γι' ἀντιστάθμισμα
δὲν δίνεται στα Πύθια.

Νίκωνας : Τοῦ ὀνόματος ἡ λάμψη πιὸ πολὺ
θερμαίνει κι' ἀπ' τὸν ἥλιο
κι' ἀπ' τὸ χρυσάφι.

Ἀρίστωνας : (Μπαίνοντας) Πατέρα, σ' ἀναζήτησα παντοῦ
στὸ στάδιο
καὶ τὴ σεπτὴ σου κεφαλὴ δὲν εἶδα.
Σὲ λίγο τὸ δικό μου ἀγώνισμα θ' ἀρχίση.
Τὸ μάτι σου κι' ἡ εὐχὴ σου θὰ μὲ στέψουν
στὴν ἀμιλλὰ μου παραστάτες.
Παρακαλῶ νάρθῃς στὸ στάδιο.
Οἱ ἀγῶνες ἀρχισαν οἱ μουσικοὶ
κι' ὁ Πάφιος Σώπατρος, μὲ μελωδία κινύρα
ἀγνωστὴ ἐδῶ, θὰ ἐξασφαλίσῃ νίκη.
Τὸ λένε αὐτοὶ ποὺ κρυφακοῦν στίς δοκιμές.

Νίκωνας : Εἶν' ἡ περιέργεια πάθος δίθουλο
σὰ δικοπο μαχαίρι.
Τώρα στὸ στάδιο τρέξε. Νίκη θέλω
γιὰ τὴ γενιά σου καὶ τὴν πόλη σου.
Γονιοῦ τὸ πάθος εἶν' ἡ προκοπὴ τοῦ γιοιοῦ,
ποὺ τ' ὄνομα δοξάζει τῆς γενιᾶς καὶ τ' ἀπα-
θανατίζει.

Ἀρίστωνας : Ὁ γιοὺς τοῦ Γόλγου ρίχνει δίσκο
καὶ μάταια ἢ ματιὰ του ἀναζητεῖ τὸ βλέμμα
τοῦ πατέρα.

Νίκωνας : Ὁ Γόλγος μέσα στὸ μαντεῖο προσμένει
χρησμὸ σωτήριο γιὰ τὴν Κύπρο.
Τρέξε κοντὰ στὸ φίλο σου τὸ Ζωῖλο
καὶ πὲς του πῶς τὰ μάτια τῶν Κυπρίων γονιῶν
ἐδῶ καὶ πέρα στὸ νησί παρακαλοῦνε
γιὰ μιὰ μεγάλη νίκη, τὴ δική του.
(Μουσική)

Ἀρίστωνας : Ἀκοῦς φωνές; Τὸ νικητὴ ζητωκραυγάζουν.
Πατέρα, κοίταξε! Θαρρῶ ὁ Ζωῖλος εἶναι.
Ἀνακηρύχτηκε τοῦ δίσκου νικητής;
Χαρὰ στὴ μάνα ποὺ τὸν γέννησε.

- Νίκωνας :** Χαρά και στο γονιό του που τοῦ φύτεψε
στις ἴνες του τὸ πάθος γιὰ τὴ νίκη.
(Ἄπο τὰ παρασκήνια ἀκούεται νικητήρια ᾠδή, ἐνῶ
ὁ Ἱερομνήμονας καὶ ὁ Γόλγος παρουσιάζονται)
- Φωνεῖς :** Ἡ νίκη φτερωτὴ θὰ διαλαλῇ
τὸ θαῦμα που πηδᾷ ἀπ' τὸ νικητὴ.
Ἄπόλλωνα, ᾧ Ἄπόλλωνα, προστάτη...
- Γόλγος :** Νίκωνα, δόθηκε ὁ χρησμός,
μὰ μάταια προσπαθῶ νὰ θρῶ τὴν ξήγησή του.
- Νίκωνας :** Εὐτυχισμένε Γόλγε, τὰ κοινὰ σὲ τυραννοῦν
ἐνῶ τὴ νίκη κέρδισε ὁ Ζωῖλος
τὸ πρωτοπαίδι σου.
- Γόλγος :** Νίκησε ὁ γυιός μου; Ἄπόλλωνα σ' εὐχαριστῶ.
Κλειδί μου δίνεις γιὰ τὴν ξήγησι τοῦ λόγου
σου.
Καὶ τί γιὰ πρῶτο θὰ σκεφτῶ καὶ τί γιὰ
δεύτερο;
τοῦ γυιοῦ τὴ νίκη ἢ τοῦ χρησμοῦ τὴν ξήγησι;
Παρακαλῶ σε, συντοπίτη μου ἐσὺ Νίκωνα,
τὸν Ἱερομνήμονα ν' ἀκούσης νὰ ἱστορή
τὸ τί συνέβηκε μὲς τὸ μαντεῖο
καὶ τὸ χρησμὸ νὰ μελετήσης ψυχραίμα
μὰ ξήγησι νὰ θροῦμε.
Ἐγὼ στὸ στάδιο τρέχω νὰ φιλήσω τὸ στεφάνι
που στὸ ὑακίνθινο κεφάλι λάμπει τοῦ
παιδιοῦ μου (φεύγει).
- Ἱερομνήμονας :** Εὐτυχισμένος ὁ γονιός που βλέπει
τὸ κέρδος τῆς ζωῆς στὸ γυιό του.
Ἐξασφαλίζει ὑπόληψη καὶ θάρρος.
- Νίκωνας :** Ὡστόσο τὰ κοινὰ τῆς Κύπρου τώρα
μου τυραννοῦν τὰ σπλάχνα,
κι' ἄς ἔχω γυιό που ὦρα τὴν ὦρα θάμπη
στ' ἀγώνισμα σεμνός γιὰ νὰ μοχθήση
φέροντας νίκη στὴ γενιά του καὶ τὴν
πόλη του.
- Ἱερομνήμονας :** Θὰ σοῦ ἱστορήσω καθετὶ βοηθῶντας σε
νὰ νοιώσης τῶν Θεῶν τὸ θέλημα.
Ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδας καὶ τὸ πάθος
γιὰ τὰ πολιτικά μεγάλη εἶναι ἀρετὴ.
Καὶ σὲ παινεύω.
Λοιπόν, τρεῖς μέρες νήστευε ἢ Πυθία
κι' ἀπόμεινε ἀπ' τὴ σάρκα τῆς μονάχα λίγος
ἴσκιος
που νὰ δηλώνη τάχατε πὼς ζῆ.
Ἐγινε πνεῦμα που μπορεῖ νὰ συλλαμβάνη

τοῦ Ἀπόλλωνα τὸ πνεῦμα. Λούστηκε
στὴν Κασταλία τὴν κρήνη ποῦ τονώνει
ψυχὴ καὶ σῶμα.

Τὰ σφάγια ἀνάμεσα σὲ φύλλα δάφνης
ἐτοιμάστηκαν.

Μετὰ ντυμένη ἀνέμελα γιὰ ἐνδότερα
προχώρησε,
ἤπιε νερὸ ἀπ' τὴν Κασσώτιδα πηγὴ κι' ἀνέβηκε
στὸν τρίποδα μὲ τὴ βοήθεια τοῦ προφήτη.

Ἄφρὸς τὰ χεῖλη της σὲ μιὰ στιγμή καλύπτει,
τὰ μάτια στρογγυλεύουν καὶ πετᾶνε φλόγες,
βογγᾶ ἢ ἀνάσα της, τρεχολογᾷ ὁ ἰδρώτας,
καὶ τοῦτα κραίνει στὸ θεϊκό της πάθος:
«Σὲ μάχη ἀναίμαχτη ἂν νικήση ἢ Κύπρος
δυὸ ψήφους στὸ συνέδριο θὰ κερδίση».

Τῶπε καὶ σιώπησε, τὰ χεῖλη ράβοντας,
σφαλίζοντας τὰ μάτια κι' ἀναπαύοντας τὸ
στήθος

σὲ ἀνασεμιὰ παιδιοῦ.

Νίκωνας :

Χρησμός βαρὺς καὶ σκοτεινός!
Ποιὰ μάχη ἀναίμαχτη κερδίζει νῆσος,
ποῦ θάρβαροι τριγύρω τὴν κυκλώνουν;
Οἱ μάχες πολυθάνατες καὶ πάλιν
σίγουρη νίκη δὲν ἐξασφαλίζουν.

Ἱερομνήμονας :

Τοῦτα ζητᾷ ὁ Θεός.
Μιὰ μάχη ἀναίμαχτη ἂν κερδίση τὸ νησί σας
τὴν πρόταση θὰ φέρω στὸ συνέδριο
δυὸ ψήφους ν' ἀποκτήση ἢ Κύπρος
στὴν πανελλαδική μας ἐκκλησία.
Κατάγραψα τὰ μαντικά καὶ τὰ κατάθεσα
ἐπίσημα κι' ἀκόμα στοὺς ταμεῖες
τὴν προσφορά σας μέτρησα.

Νίκωνας :

Νίκη ἀπὸ μάχη ἀναίμαχτη...

Ἱερομνήμονας :

Ἡ εἰρήνη τῶν λαῶν πρὸ πάνω ἀπ' ὄλα στέκει.
Εἰρηνικά ἂν νικήσης, δίχως δόλο, δίχως αἷμα,
μὲ τὴν πειθῶ, μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν κατανόηση
ῶριμος εἶσαι καὶ ὀπαδὸς τοῦ Ἀπόλλωνα.
Στὸ στάδιο ὀδεύω νὰ ἐποπτεύσω ἂν τίμια
οἱ ἔλληνοδίκες, ἀπὸ μᾶς καθορισμένοι,
κρίνουν τὴ νίκη δίκαια. (φεύγει)

Γόλγος :

(μπαινοντας) Νίκωνα, δέχομαι ἀσπασμὸ ἀπὸ
φίλο· κι' ἔπαινο.

Νίκωνας :

Τὸ μέτρο ξεπερνᾷς, Γόλγε, ἀδελφέ μου μὲ τὸ
δίκιο σου.

Γόλγος :

Ἄν ὁ πατέρας γιὰ τὸ γυιὸ δὲν παινευτῆ,
τότε γιατί παιδιὰ νὰ φέρνη στὴ ζωὴ,
γιατί νὰ τ' ἀνατρέφῃ;

- Νίκωνας:** Ζηλεύω τὴ χαρὰ σου κι' εὐχομαι
στὴ θέση σου σὲ λίγο νὰ βρεθῶ,
δακρῦζοντας γιὰ νίκη τοῦ δικοῦ μου γυιοῦ.
- Γόλγος:** Ἄς εἰσακούση τὴν εὐχὴ σου ὁ Ἀπόλλωνας:
εὐχὴ γονιοῦ γιὰ τίμια πράξη τοῦ παιδιοῦ του
εὐήκοα πάντοτε τὴ δέχεται ὁ Θεός.
- Νίκωνας:** Ἄς ἔχει ἡ Σαλαμίνα δίκαιον ἔπαινο
κι' ἄς ρίξει μέρος ἀπ' τὰ τείχη τῆς καθῶς
θὰ μπαίνει ὁ γυιός σου.
- Γόλγος:** Εὐχαριστῶ γιὰ τὶς εὐχές σου, Νίκωνα.
Νίκη ἀθλητῆ, νίκη λαοῦ.
- Νίκωνας:** Καὶ νίκη τῆς πατρίδας ποῦναι ἀπ' ὅλα
λαὸς κι' ἀρχόντοι καὶ παρὸν καὶ μέλλον
κι' ὅλο τὸ παρελθόν, μὲ τὰ χωράφια
καὶ μὲ τὶς θάλασσες, τὰ δάση, τοὺς ναοὺς,
τὰ σπίτια.
- Χορὸς Ἀθλητῶν:** Τὴ νίκη θὰ ἐπαινέσω
τοῦ Πάφου Σώπατρου,
ποῦ μελωδίες κυπριακές
στ' ὄργανο τὴν κινύρα
παίζοντας κέρδισε
κι' ἀνακηρύκτηκε ἄξια
πυθιονίκης.
- Νίκωνας:** Ἄκουσμα ἐξαίσιο φτάνει
ἀπὸ τοὺς ὄμιλους τῶν νέων.
- Γόλγος:** Τιμητικὸ γιὰ τὸ νησί μας.
- Φωνή:** Χαίρε ὦ Κύπρος... (μουσική)
- Χορὸς Ἀθλητῶν:** Λένε ὁ Κινύρας, βασιλιάς
κι' ἱερέας τῆς Ἀφροδίτης,
πρῶτος σὲ λύρα κυπριακῆ
μέλη ἀπ' τὰ πάθη τῆς καρδιάς
ἔπλεξε σὲ ρυθμὸ καινούριο
καὶ μελωδίαν ἄβρῆ,
ποῦ νὰ μιλά γιὰ τῆς ζωῆς
τὰ ἔρωτικά παιγνίδια
καὶ τὶς χαρές.
- Νίκωνας:** Πρῶτη χαρὰ γεννήτρα ὁ Ἔρωτας,
ποῦ τὴ ζωὴ μας διαγωνίζει.
- Γόλγος:** Καὶ δένει σπίτια, δένει πολιτείες.
(Μ ο υ σ ι κ ῆ)
- Χορὸς Ἀθλητῶν:** Τὸν ἔρωτα τοῦ σώματος
ἅμα τὸν μεταπλάθης
στ' ἔρωτα πνεύματος
διπλᾶ κερδίζεις. (φεύγουν)

- Νίκωνας : Μὲ τὸ αἶσθημα σοφὰ μιλοῦν οἱ νέοι.
- Γόλγος : Ἡ λογικὴ πετιέται ἀπ' τὸ κεφάλι
ὅταν τὰ αἰσθήματα μᾶς λείψουν.
Κοίταξε, Νίκωνα, ὁ Ἱερομνήμονας γυρίζει
καὶ χαιρετᾷ παράξενα.
- Νίκωνας : Ἄνησυχία γεννᾷ τὸ φέρισμό του.
- Γόλγος : Ἄντίθετα. Χαρὰ τὸν περιλοῦζει,
κι' ἀδέξια, κοίταξε! σαλεύει.
- Νίκωνας : Κοίτα, θαρρῶ παράδοξα ὁ χορὸς τῶν ἀθλητῶν
ὀδεύει πρὸς τὸ στάδιο.
Κάτι ἀσυνήθιστο συμβαίνει καὶ παράξενο.
- Γόλγος : Κάτι ποῦ δένει τοὺς ἀνθρώπους σὲ φιλία
καὶ συμμαχία μὲ τὸ θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους.
Ἡ εἰρήνη στὴ φιλία μεθ' ἁ διπλᾷ,
καὶ ξεπερνᾷ σὲ πάθη καὶ τὸ Διόνυσο.
- Νίκωνας : Βλέπω τοῦ γιοῦ σου ἡ νίκη μέθη
στά φρένα καὶ στὴ γλῶσσα σοῦ χαρίζει.
- Γόλγος : Τὸ δέχομαι. Πολὺ μὲ κολακεύεις
κι' ἄς μὴ τὸ γράφουνε οἱ θεοὶ σὰν περηφάνεια.
- Ἱερομνήμονας : (μπαίνοντας) Νίκωνα, χαίρε. Τρίτη νίκη
κέρδισεν ἡ Κύπρος.
ἽΟ Ἄριστωνας ὁ γιός σου δάφνινο στεφάνι
στοῦ κατσαρὸ μαῦρο μαλλί του τώρα φέρνει
καὶ τίς ζητωκραυγὲς τοῦ κόσμου δέχεται
τὸ νεανικό του αὐτί.
- Νίκωνας : Εὐχαριστίες ὀφείλουμε στοῦ θεοῦ Ἄπόλλωνα,
ποῦ προστατεύει τοῦ κορμιοῦ καὶ τοῦ μυαλοῦ
τὴν ἄσκηση,
καὶ τὴν καλλιγραμμία ψυχῆς καὶ σώματος
μὲ δάφνινο στεφάνι ἐπιθροαβεύει.
- Γόλγος : Ἡ Καρπασία μὲ δάφνινα κλαδιὰ
τὸν νικητὴν Ἄριστωνα ἄς καλωσορίσει.
Νίκη ἀθλητῆ, νίκη λαοῦ.
- Ἱερομνήμονας : Γόλγε, τὸ λόγο ξαναπές τον!
- Γόλγος : Νίκη ἀθλητῆ, νίκη λαοῦ.
Γιατί...
- Ἱερομνήμονας : Δὲ θέλω ἐξήγηση. Μοῦ δίνεις τὸ κλειδί.
- Νίκωνας : Στὸ στάδιο πρέπει πιά νὰ τρέξω.
Τὸ μάτι τοῦ γονιοῦ σὲ τέτοιες ὥρες
διπλῆ τὴ δείχνει τὴ χαρὰ στοῦ γιοῦ,
γιατί γονιοῦ ἔπαινος εὐχὴ θεοῦ.
- Γόλγος : Τοὺς ἀθλητὲς θωρῶ νὰ συνοδεύουν
τὸ νικητῆ σου γιοῦ.

- Ἱερομνήμονας : Οἱ λέξεις ξεδιαλύνουνε καὶ βλέπω
τὸ νόημα καθαρά.
(Μπαίνει ὁ Ἀρίστωνας μὲ τὸ Χορὸ Ἀθλητῶν)
- Νίκωνας : Γυιέ μου, ἀκριθέ μου, πρώτη μου τιμή.
- Ἀρίστωνας : Πατέρα, σοῦ φιλῶ τὸ χέρι
καὶ μακαρίζω σε ποὺ δύναμη ἔδωσες στὰ
μέλη μου
καὶ πάθος γι' ἀμιλλα καὶ νίκη στὴν καρδιά
μου φύτεψες.
- Νίκωνας : Φιλῶ τὴ δάφνη στὰ μαλλιά σου, γυιέ μου
ἀκριθέ μου,
κι' εὐχαριστῶ ποὺ λάμπρυνες τὸ σπίτι μου
κι' ἔγραψες τ' ὄνομά μου στοὺς αἰῶνες.
- Χορὸς Ἀθλητῶν : Τὸν ἐπινίκιον ὕμνο ψάλλωμεν
στὸν Κύπριο νικητὴ ποὺ κέρδισε
τὸ δρόμο τρέχοντας μὲ τὰ φτερά τοῦ Νοῦ τὰ
ἰσόμετρα.
Θαυμάζανε τὰ μάτια τὴ γοργότητα,
γιατί κι' ἐτούτη χάρη ἴναι μεγάλη
σὰν τὸ ρυθμὸ καὶ σὰν τὴν ἄρμονία.
- Ἀρίστωνας : Πρώτη τιμὴ καὶ δόξα εἶν' οἱ Θεοί.
- Χορὸς Ἀθλητῶν : Ἡ κάθε νίκη πράξη ὠραία
καὶ στὶς τιμὲς πρώτη τιμὴ.
Τὸ πρῶτο φύλλο δάφνης στὴ γενιά του,
τὸ δεύτερο στὴν πόλη ποὺ τὸν ἔθρεψε,
τὸ τρίτο φύλλο δόξα τῶν Ἑλλήνων,
τῶν Πανελλήνων αἰῶνες τῶν αἰῶνων.
- Ἱερομνήμονας : Τρεῖς νίκες νίκησαν οἱ Κύπριοι :
Ζώϊλος καὶ Σώπατρος κι' Ἀρίστωνας.
Νικήσετε σὲ μάχη ἀναίμαχτη.
Νίκωνα, Γόλγε... ἔξηγησα τὰ λόγια τοῦ θεοῦ.
- Νίκωνας : ὦ Ἱερομνήμονα, στὴν τόση μας χαρὰ
χαρὰ ἄλλη μὴ προσθέσεις,
ἢ λύπη μὴ μᾶς πῆς ποὺ λιγοστεύει
τοῦτο τὸ κτύπο τῆς καρδιάς τὸν πιὸ μεθυστικό.
- Ἱερομνήμονας : Τὴν ἔξηγηση σᾶς λέω,
προσθέτοντας χαρὰ καινούργια στὴ χαρὰ σας,
ὀμαδικὴ χαρὰ.
Νίκη ἀπὸ μάχη ἀναίμαχτη ζητᾶ ὁ χρησμός.
- Νίκωνας : Τὸ νοιώσαμε τὸ δύσκολο αἴτημα.
- Ἱερομνήμονας : Κι' ὁ Γόλγος λέει πὼς νίκη τοῦ ἀθλητῆ
νίκη λαοῦ εἶναι.
- Γόλγος : Μὲ συμπαθᾶς ἂν λόγος περηφάνειας φαίνεται
τοῦτος ὁ λόγος μου.

- Ἡ πρόθεσή μου ἀπλή καὶ ταπεινή,
τιμητικὴ γιὰ τὸ λαό, ἀφαιρῶντας
τὴν αἴγλη ἀπ' τὸ πρόσωπο τοῦ νικητῆ.
- Ἱερομνήμονας :** Ἡ ἀμίλλα μάχη τῶν κορμιῶν
καὶ μάχη τῶν ψυχῶν
ἀναίμαχτη με̐ κέρδος ἠθικὸ
δίχως θανάτους, δίχως λάφυρα.
Μιά μάχη εἰρηνικὴ ὁ ἀγῶνας
με̐ νίκη τῆς ψυχῆς.
- Ἀρίστωνας :** Με̐ σεβασμὸ ρωτῶ, πατέρα, τί σημαίνει
ὁ διάλογός σας τοῦτος.
- Νίκωνας :** Εἶπε ὁ χρησμὸς τοῦ Πύθιου Ἀπόλλωνα
«σὲ μάχη ἀναίμαχτη ἂν νικήσῃ ἡ Κύπρος
δυὸ ψήφους στὸ συνέδριο θὰ κερδίσῃ».
Ἵ Ἱερομνήμονας ξηγᾶ τὰ λόγια τοῦ χρησμοῦ.
- Ἱερομνήμονας :** Κερδίσετε, ἄντρες Κύπριοι, σὲ μάχη
ἀναίμαχτη.
Ἐκπρόσωποι τῆς Κύπρου, θὰ ὑποβάλω
στοὺς ἀμφικτίονες πρότασι με̐ θάσῃ τὸ
χρησμὸ
κι' ἐσεῖς νὰ μπῆτε στὸ θεσμὸ μας με̐ δυὸ
ψήφους.
Ἄμποτε κι' ἄλλα μέρη ἑλληνικὰ
με̐ μάχη ἀναίμαχτη δικαίωμα νὰ κερδίζανε
σ' ἀδελφικὲς συνεδριάσεις.
Καὶ τώρα θυσίαι με̐ πλοῦσια σφάγια
χρωστᾶμε στοὺς θεοὺς
γιὰ τούτῃ τῇ μεγάλῃ μέρᾳ.
- Νίκωνας :** Ἄς εὐλογεῖ ὁ Ἀπόλλωνας τίς κεφαλὰς
τῶν θλασταριῶν μας νὰ τιμᾶνε πάντα
τὸ ἑλληνικὸ τους πνεῦμα.
- Χορὸς Ἀθλητῶν :** Εἰρήνη, ὁμότροφη τῆς εὐνομίας
σ' ἀποκαλοῦνε οἱ ποιητές.
Ἐμεῖς σ' ἀποκαλοῦμε
«Μητέρα τῶν Πάντων».

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΒΑΡΒΑΡΟΥΣ

(Δεύτερη σειρά) *

1. Η ΜΑΧΗ

Ήταν ή μάχη άσπρη σελίδα στο ημερολόγιο της χρονιάς.

Δέν έκλαψε μητέρα για χαμό του γιου· μηδὲ τὸν φέρανε νεκρὸ σὴν τιμημένη ἀσπίδα. Τυλίξαν τὶς ἀσπίδες, σὰν τὶς ἀνθοδέσμες, καὶ τὶς φύλαξαν γιὰ κάποιους φρόνιμους καιρούς.

Αὐτὸ μᾶς στοίχισε, γιατί κατάρρευσε τῆς ἱστορίας ὁ τοῖχος. Καὶ δίχως στέγη μείναμε.

2. ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Δυὸ μέρες περπατούσαμε μ' ἐνσφράγιση ἐντολή. Τὸ μέτωπο μᾶς εἶπαν πὼς κάπου ἐδῶ προβάλλει στήθη σιδερένια. Θὰ παίρναμε τὴν πρώτη θέληση. Ὁ σκελετός μας θὰ κρατοῦσε τὶς γραμμὲς γιὰ νάρθη ἢ δόξα τῆς ἐπόμενης γενιᾶς νὰ μᾶς χειροκροτήση. Προμήθειες θάχουμε τὴν ἱστορία καὶ τὸ δικό μας αἷμα.

Δὲ βρήκαμε τὸ μέτωπο!

Μηδὲ καπνό...

Ποιὸς πῆρε αὐτὸ τὸ μέτωπο χωρὶς μιὰ πλάκα μ' ἔμμετρη ἐπιγραφή:
ὦ ξεῖν' ἀγγέλλειν...;

3. ΤΟ ΚΕΝΟΤΑΦΙΟ

Ἀγαπητοὶ ἐπερχόμενοι, τὸ κενοτάφιο τοῦτο θὰ μποροῦσε νὰ φιλοξενήση λίγο ἠρωϊσμό.

4. ΝΕΚΡΟΣ

Ὅταν ἀργὰ τὸν φέρανε στοὺς φέρετρο, μαθεύτηκε πὼς μετανάστευσε στοὺς οὐρανοὺς ἀπ' τὴ φωτιά τοῦ διπλανοῦ ὄπλου πού ἀστειεύοταν.

.....

5. ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Καὶ στὰ πεδία τῆς μάχης στήσανε μνημεῖα μαρμάρινα χωρὶς τὸ μέτωπο τῆς ἀρετῆς.

Ὅποιοι περνᾶ ρωτᾶ: Ποιὰ μνήμη συμβολίζουν;

Τὰ σύμβολα δὲν ἔχουν πιά καρδιά, μηδὲ Θεοῦ πνοή. Διαβάτη, μὴ συγχίζεις τὰ στολίδια μὲ τὰ σύμβολα.

* Ἡ «Πρώτη σειρά» δημοσιεύτηκε σὴν «Πνευματικὴ Κύπρος», Γενάρης 1968, ἀρ. 88.

6. ΘΑ ΠΡΟΣΜΕΝΟΥΜΕ

Δέν ἦρθανε τὰ πλοῖα τῶν Ἀθηναίων. Κι' ἐμεῖς φωταγωγῆσαμε τοὺς δρόμους. Καὶ τὸ συμπόσιο ἐτοιμάστηκε μὲς τὴν καρδιά μας. Τὰ ὄπλα γυαλίσαμε μὲ τὴν ἐπιθυμία αἰώνων.

Δέν ἦρθανε τὰ πλοῖα τῶν Ἀθηναίων. Καὶ σκέφτεσαι γιατί φωταγωγῆσαμε τοὺς δρόμους μας, γιατί χτενίσαμε τὴν κόμη πρὶν τὴ μάχη καὶ γιατί μὲ τὰ σφιγμένα δόντια τῆς μᾶς μίλησε ἡ μητέρα «ἦ τὰν ἦ ἐπὶ τᾶς»;

Δέν ἦρθανε τὰ πλοῖα τῶν Ἀθηναίων. Οἱ λίγοι ποὺ ἀπομείναμε στὴν προκυμαῖα μαζεύοντας τοὺς τελευταίους λαμπτήρες θὰ προσμένουμε μιὰ νέα γραφὴ τῶν Ἀθηναίων.

7. ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΥΣΗ

Τὴν πέμπτη μέρα πέταξε ἀπ' τὸ πόδι τὴν ἀρθύλα. Μὲς τὸ σακκίδιο φύλαγε μιὰ δέσμη λεβεντιὰ καὶ μιὰν ἐπιστολὴ μὲ φρόνημα. Ἄδειασε τὸ σακκίδιο μὲ τὴ χειρονομία τῶν πληγωμένων σπουργιτιῶν. Κοίταξε λίγο φῶς νὰ μπαίη στὸ φυλάκιο σὰν τὸ ποντίκι.

Ἄποστρατεύεται.

Ἡ σύνεση.

Στὸν τόπο ποὺ καθόταν διπλοπόδι τ' ὄπλο του, γελοῦσε μαύρη κατσαρίδα.

8. ΔΗΛΩΣΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ ΚΥΠΡΙΟΥ

Γιέ μου, ἂν σοῦ στιγμάτισα τὸ μέτωπο μπορεῖς ν' ἀλλάξεις τ' ὄνομα καὶ τῆς γενιάς σου τ' ὄνομα. Ὅμως γιὰ σένα πυροβόλησα καὶ τὴν ψυχὴ μου...

9. ΜΕΤΑΓΓΙΣΗ

Ἴδου ἡ γύμνια μας. Ἡ ἐλευθερία ζητᾶ καρδιά μὲ κατακόκκινο αἷμα. Ἐμεῖς ἰκτερικοὶ κι' ἀναιμικοὶ κοιτᾶμε μιὰ παράταση ζωῆς μὲ τεχνητοὺς νεφρούς.

Γιέ μου, μετάγγισέ μας λίγο σθένος νιότης... ἂν ὀρκιστῆς νὰ μὴν ξαναδιαβάσης τὴ σελίδα μας... Θὰ ἐξασθενίσουν οἱ χυμοὶ τοῦ σώματός σου μελετώντας τὸν καρκίνου τῆς φτηνῆς μας πολιτείας.

Μετὰ τὸ Νοέμβριο τοῦ 1967.

ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΣΜΟΣ ΑΤΔ., ΛΕΥΚΩΣΙΑ